

Kent Martinussens tale ved Betonelement-Prisoverrækkelsen 2015

Mange tak for ordet. På vegne af juryen er det mig en fornøjelse at få lov til at motivere valget af modtageren af årets Betonelement pris. Juryen har i år bestået af Kunsthistorikeren Bente Scavenius, arkitekt Jørgen Langvad, arkitekt Christian Kold og undertegnede.

Vi har haft fornøjelsen og æren af, at screene det primært danske landskab for nye betonelementbyggerier af høj arkitektonisk kvalitet og med baggrund heri, at foretage det endelige valg. Jeg kan godt røbe, at der naturligvis igen i år har været flere byggerier i opløbet ligesom, at vi også, med den stadig stigende internationalisering af danske arkitektvirksomheder har kigget lidt ud over de nationale grænser.

Beton er med sin tusindårige historie et evigt fascinerende materiale. I et utal af gange op gennem menneskehedens historie har beton udgjort det væsentligste byggemateriale når forskellige kulturer på kloden har foretaget store udviklingsmæssige spring. Sådan var det i Romertiden, sådan var det ved modernismens opblomstring og sådan er det også i dag - her ved begyndelsen af det 21. århundrede som entydigt er blevet urbaniseringens århundrede, inden hvis midte langt størstedelen af jordens befolkning vil bo i byer.

Dagen i dag står i den bæredygtige betons tegn og det giver måske i den anledning god mening at understrege, at bæredygtighedsbegrebet er tredelt og jo således ud over økonomisk- og ressourcemæssig bæredygtighed også rummer den sociale og etiske bæredygtighed. Og i den sammenhæng påpege, at førnævnte urbanisering inden for de seneste 10-15 år har løftet flere mennesker og i en højere hastighed ud af fattigdom og forarmelse og ind i sundhed og velstand end på noget andet tidspunkt i hele menneskehedens historie. Denne historiske bedrift kunne ikke være gennemført uden den beton!

Det er betonen, der som byggemateriale stort set alene har muliggjort dette historiske sociale løft for flere hundrede millioner mennesker, som er flyttet til byerne – ind i de store nye betonbyer primært i de nye vækstlande. Den bæredygtighed dimension ved betonen kan ikke overvurderes, hverken menneskeligt eller geo-økonomisk.

Beton er en flydende og formløs masse, der anvendt klogt, skaber civilisationernes helt konkrete rammer, der former vores kultur.

I Asien er de nye betonsilobyer funklende bevisbyrder for historisk bedrift.

I Danmark er historien en lidt anden. Her kæmper vi stadig (lidt) efter de store 60'ere og 70'ere med en folkelig skepsis over for betonen som byggemateriale til vores boliger. Også derfor er vi som jury så glade for og tilfredse med, at Himmerlands Boligforening sammen med C. F. Møller arkitekter og samlede team, er gået sammen om - på eternitgrunden i Aalborg - at skabe et af den nyere arkitekturs allerbedste bud på, hvordan et moderne betonelement-boligbyggeri kan se ud.

Eternitgrunden er en bydel to kilometer syd for Aalborg centrum, der tidligere har huset Dansk Eternits fabrik i Aalborg. Den er nu under transformation fra cementindustri til ny urban bydel. De 240 nye ungdomsboliger kaldet Henius House (opkaldt efter Isidor Henius, der i 1896 ejede eternitgrunden) er en moderne ungdomsboligbebyggelse med vægt på socialt fællesskab.

Ved at optimere bygningernes adgangsveje og bruttoarealer er det lykkedes at frigøre midler til at opkvalificere de fælles faciliteter og opholdsarealer.

Bygningerne rummer både fælleskøkken og fællesrum på etagerne, fælles fitness-faciliteter, netcafé og værksteder samt udearealer som lægger op til sport, bevægelse, sundhed og samvær. Tagene bliver brugt til boldbane, fredagsbar og tagterrasse, og fællesfunktionerne synliggøres med farver, grafik og scenografisk lysætning for at understrege deres vigtighed i bebyggelsen.

De i alt seks bygninger på fire-fem etager er placeret, så alle lejligheder er sikret bedst muligt lysindfald og udsigt over området inkl. kig til Limfjordens vande.

Bygherre og arkitekt oplyser, at byggeriet opfylder kravene til lavenergiklasse 2015. Juryen for dette års betonlementpris oplever, at Henius House gør meget mere; Henius House trækker i sin prunkløse beskedenhed en direkte linje tilbage til den nøjsomhedskultur som ikke mindst med udgangspunkt i den jyske muld har været med til at forme den design og arkitekturkultur, som resten af verden lærte os at kende for i den såkaldte guldalder – tilbage i 50'erne og et par tiår frem. Henius House er beskedent, men detaljeret i tilstrækkelig grad til på samme tid at være delikat. Henius House er, som også billederne måske illustrerer, en styret kunstnerisk komposition, der på den lader betonen være

basgang i et stykke kammer musik , hvor de forskellige fællesrum og aktiviteter som soloinstrumenter, gennem lette og farvede materialer, løfter sig ud og op og stemmer sindet og kroppene idet de inviterer til fælles historiefortælling – til nærvær mellem mennesker.

Det er juryens opfattelse, at Danmark endelig har fået et boligbyggeri, der til fulde levendegør betonelementet som grundbyggesten i en arkitektonisk komposition af højeste kunstneriske karat.

Juryen tildeler derfor Boligbebyggelsen Henius House og dets arkitekt C. F. Møller – v./ partner Claus Toustrup; Betonlementprisen 2015.